

Üretken Kalemler

Öğretmen Kitapları Dizisi 17

Üretken Kalemler

Adem ÖZCAN, Biken TAŞ, Burç DERMANLI, Bülent ÇETİN, Erdem KARTALKAYA, Hasan KAYAKÜÇÜK, Hulusi ŞAHİN, Mehmet GÖK, Oğuzhan ŞAHİN, Paşalı BEŞLİ, Şener ŞAHİN, Şinasi KILINÇ, Tarkan ATMACA, Özgül KADIOĞLU

Kapak Tasarımı

Dr. Enes BAŞAK

Mizanpaj

Fatih KIRMIZIGÖZ

Editör

Esmâ Nur Ayşe ÇELİK BAŞAK

1. Basım, Ocak 2024

ISBN

978-605-184-728-3

Yayınevi

SAGE Yayıncılık Rek.Mat.San.Tic.Ltd.Şti.
Kazım Karabekir Caddesi, Uğurlu İş Merkezi No: 97/24
İskitler - Ankara, Tel: 444 9 296
Sertifika No: 47603
Ankara/TÜRKİYE

Baskı

BİZİM DİJİTAL MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Serhat Mahallesi Uzayçağı Caddesi, 1128.Sok. No:6 Ostim/ANKARA
Tel: 444 9 296, Matbaa Sertifika No: 41356
Ankara/TÜRKİYE
bilgi@bizimdijital.com
www.kitapbastir.com - www.bizimajans.com

Kitapta yer alan yazı ve şiirlerin sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilmeden yazı ve şiirlerin paylaşılması yasaktır Her bir yazarımız elindeki kitapların tüm haklarına sahiptir. Tüm eserlerin telif hakkı yazarına aittir. Yayınevi, eserlerin telifini, yazarların yazılı izni olmadan sahiplenemez.

İÇİNDEKİLER

<i>Adem ÖZCAN</i>	5
<i>Biken TAŞ</i>	9
<i>Burç DERMANLI</i>	13
<i>Bülent ÇETİN</i>	18
<i>Erdem KARTALKAYA</i>	22
<i>Hasan KAYAKÜÇÜK</i>	28
<i>Hulusi ŞAHİN</i>	37
<i>Mehmet GÖK</i>	41
<i>Oğuzhan ŞAHİN</i>	45
<i>Paşali BEŞLİ</i>	51
<i>Şener ŞAHİN</i>	55
<i>Şinasi KILINÇ</i>	62
<i>Tarkan ATMACA</i>	67
<i>Özgül KADIOĞLU</i>	77

Sabahın ilk ışıkları ile uyandı. Her zamanki gibi sade bir kahvaltı yaptı. Notlarla dolu masasına uzaktan baktı ve yığınların arasından gözlüğünü buldu. Bir kez daha notlarına göz geçirdi. Ardından usulca dışarı çıktı.

Hedefi olmadan, alelade yürüyordu. Önüne gelen taşlara vuruyor. Uzaktan gördüğü ve kendisiyle alay eden tanıdıklarına el sallıyordu. Hazmetme sorunu yoktu. Alaycı bakışlara, gülüşlere ve sözlere çoktan alışmıştı. Artık bunları önemsemiyordu. Yavaş ama kararlı adımlarla, çalışma alanına doğru gidiyordu.

Yüzlerce kez başarısız olmuştu. “Bir kez başarılı olması yeterli” diye düşünerek çalışmalarına hiç ara vermemişti. Bugün onu bu kısa yazının kahramanı yapan şey tam olarak buydu: üretken bir zihin ve çalışma azmi.

Thomas Edison, yüzlerce kez başarısız olmasına rağmen vazgeçmemiş ve günün birinde ampulü icat edebilmişti. Bugün kendisi vazgeçmemin ve üretmenin sembol isimlerinden biridir. Oysa bu toprakların tüm öğretmenleri, yani Üretken Kalemler’i, isimsiz birer kahraman olarak her gün tarih yazmaktadır.

Milletimizin ve devletimizin sarsılmaz bekası için mücadele eden, geleceği inşa etmek uğruna mücadele eden ve her sözü ve davranışı ile yarınlara bir sermaye kazandıran öğretmenler, ülkemizin en Üretken Kalemler’i olarak tüm tebriklerin fevkindedir.

Üretken Kalemler geleceğimizi altın harflerle yazarken, onlara şükranlarımızı iletme ise bizlerin borcudur.

SAGE Yayınları

Ocak, 2024

EĞİTİMDE YÖNETİMİN MERKEZİYETÇİ YAPISI BAĞLAMINDA EĞİTİM POLİTİKASI

Adem ÖZCAN

Giriş: Eğitim bir toplumun yaşam tarzının belirlenmesindeki zihniyetini, kültürün gelecek kuşaklara sağlıklı olarak aktarılmasındaki milli hassasiyetini, toplum kalkınmasını ideal insan ve onun şahsiyetinin inşası gibi toplumun varlığının temel varoluş ilkelerini koruyan, geliştiren ve onu geleceğe hazırlamada dinamik bir fonksiyon taşır. Hem bireyin hem de toplumun inşasında önemli bir olgu olan eğitim, insanlık tarihi boyunca farklı işlevler üstlenmiştir. Eğitimin konusu insandır. Bu nedenle iktisat, psikoloji, sosyoloji, kültür, tarih ve din gibi pek çok disiplinin bileşeni durumundadır (Gümüş, 2015, s. 2).

Yakın yüzyıllarda ulus devletlerin doğup gelişmeye başlamasıyla eğitim bir politika konusu olarak ele alınmaya ve milli eğitim politikalarının oluşturulup uygulanmasına başlanmış ve önem kazanmıştır (Aypay, 2015, s. 6).

Türkiye’de Cumhuriyetten günümüze kadar çok önemli gelişmeler yaşanmasına rağmen eğitim konusunda halen istenilen düzeyde olduğunu söylemek güçtür. Eğitim sorunlarından bazıları şunlardır (Demirtaş, 2008):

1. Eğitimin yapısı
2. Yönetimin merkeziyetçi yapısı
3. Eğitim harcamaları
4. Okullaşma durumu
5. Öğretim programları
6. Yönetici ve öğretmen politikaları

7. Eğitim mekanları
8. Mesleki ve teknik eğitim
9. Eğitime erişim durumu
10. Öğrenci motivasyonu

Yönetimin Merkeziyetçi Yapısı

Türkiye eğitimde oldukça merkezileşmiş bir denetim yapısına sahiptir. Eğitimle ilgili politikalar genelde merkeziyetçi bir anlayışla devlet ve hükümetler tarafından oluşturulmakta ve uygulanmaktadır (Aypay, 2015, s. 140).

Bu durum, yönetim sürecinin yavaşlamasına, merkezde alınan kararların uygulama aşamasında hedefinden sapmasına ve yanlış uygulamalara sebep olmaktadır. Tüm tartışmalara ve eleştirilere rağmen sistemin merkeziyetçi yapısı kısmen de olsa devam etmektedir (Yılmaz ve Altınkurt, 2011).

Eğitim politikaları ilk ve ortaöğretim düzeyinde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve yükseköğretim düzeyinde ise Yüksek Öğrenim Kurulu (YÖK) tarafından yönlendirilmektedir. Okulların kendi başlarına karar alma ve ihtiyaçlarını karşılama özerklikleri yoktur. Eğitim giderleri merkezi bütçeden karşılanmaktadır. Sadece okullar sınırlı düzeyde okul aile birlikleri aracılığıyla ailelerden katkı alabilmektedirler. Okulların personel alımı ve mali yönetimi merkezi idarenin sorumluluğundadır.

Eğitim Politikaları

Eğitim politikaları eğitime yüklenen misyon temelinde, belirlenmiş amaçlara ulaşmak için oluşturulur. Bu nedenle de eğitim yönetiminin ve eğitim örgütlerinin hangi amaçlara yönelik olarak biçimlendirildiğini ve işletildiğini, bu amaçları ne ölçüde gerçekleştirebildiklerini belirleyebilmek için eğitim politikalarının çözümlenmesi ve politika araçlarının değerlendirilmesi önemlidir (Topses, 1982, s. 61).

Üzerinde çokça tartışılan konulardan biri olan eğitim politikaları, yetiştirilmek istenen insan tipinin belirlenmesinde ve bu insanın topluma entegresinde ulusal bir projedir. Ulus bilincinin oluşturulmasında, toplumsal değerler, ideolojiler ve kuralların bireylere aktarılmasında eğitim sistemi araç görevi görmektedir. Bunu da en çok idari irade yapmaktadır (Gümüş, 2015, s. 1).

Akademik yapı toplumsal değişim ile dönemsel dinamikler eğitim politikaları üzerinde etkili olmaktadır. Türk eğitim tarihinde dönemin iktidar partileri başta olmak üzere, dünyayla paralel olarak yaşanan toplumsal değişimlerin eğitim politikalarının belirlenmesinde etkili olduğu görülmektedir. Özellikle de akademik yapının ideolojisi, politik anlamda eğitimin programlanmasında ve uygulanmasında oldukça etkili olmuştur (Demirtaş, 2008).

Sonuç

Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyi ile eğitim arasında doğrusal bir ilişki vardır. Bir ülkedeki toplumun eğitim düzeyi ne kadar yüksekse o ülkenin kalkınma düzeyi de o derece yüksektir. Günümüz dünyasında küreselleşmeyle birlikte ülkeler ekonomik, sosyal, akademik ve kültürel açıdan birbirlerini etkilemekte ve birbirlerinden de etkilenmektedirler.

21. yüzyılda dünya ülkeleri varlıklarını sürdürmek ve diğer ülkelerin önüne geçmek için sürekli bir rekabet içerisindeyler. Bu rekabette öne çıkabilmek için eğitim önemli bir araçtır. Hem Türkiye’de hem de dünyada eğitim politikaları sürekli değişmektedir.

Türkiye özelinde durumu değerlendirmek gerekirse, yaşanan istikrarsızlıklar sonucunda eğitimden sorumlu bakanlar, bürokratlar ve genel politika yapıcılar sürekli değişmiştir.

Ayrıca, değişikliklerin bir kısmı, hiçbir pedagojik gerekçeye dayanmadan, bir takım sosyal ve bireysel kaygılarla gerçekleştirilmiştir.

Bütün bu koşullar, Türkiye’de eğitim politikalarının sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesini, eğitim niteliğinin artırılması, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve kamu kaynaklarının etkili kullanılması açısından önemli kılmaktadır.

Kaynakça

Akyüz, Y. (2012). Türk eğitim tarihi, M.Ö. 1000-M.S. 2012 (23. Baskı). Ankara Pegem A.

Balcı, A. (2015). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler (11. Baskı) Ankara: Pegem A.

Ceyhan, Y. & Çağlayan, M. U. (1997). Bilgi teknolojileri Türkiye için nasıl bir gelecek hazırlamakta? Ankara: Türkiye İş Bankası.

Çevik, H. H. (1998). Kamu politikaları analizi çalışmaları üzerine Türkiye açısından bir değerlendirme. TODAİE Amme Dergisi, 31(2), 103-112.

Dye, T. R. (2002). Understanding public policy (Tenth edition). New Jersey: Upper Sadle River, Prentice-Hall.

Easton, D. (1953) The political system. An inquiry into the state of political science, New York: Alfred A. Knopf.

Gökçe, B.,1990. Türkiye koşullarında yeni bir üniversite nasıl kurulmalı? Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler içinde (s. 91-108). İstanbul: Cem.

Yıldız, T. (2018). Eğitim süreçlerine yönelik politikaların değerlendirilmesi. Eğitim Değerlendirme Raporu, 2019.